Ющик Юрій Володимирович
здобувач вищої освіти ІНЕМу
Національний університет "Львівська політехніка", Україна

Науковий керівник: Желізняк Роман Йосипович
доцент кафедри фінансів
Національний університет "Львівська політехніка", Україна

РЕФІНАНСУВАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Політика рефінансування — це один із поширених інструментів грошово-кредитної політики, який використовується центральними банками різних країн. Під рефінансуванням розуміють забезпечення центральним банком комерційних банків додатковими резервами на кредитній основі, тобто запозиченими резервами. [1]

З початком війни комерційні банки активно скористалися можливістю рефінансування від Національного банку України для забезпечення власної ліквідності, проте в більшості випадків дані кошти не знадобилися і були повернуті. В таблиці 1 наведені дані щодо сум коштів, які були позичені НБУ комерційним банкам.

Таблиця 1

Динаміка отримання коштів комерційними банками шляхом залучення їх через механізм рефінансування від НБУ

Місяць, 2022	тис.грн.
Лютий	32 172 500,00
Березень	36 882 900,00
Квітень	2 873 000,00
Травень	8 504 000,00
Червень	3 000 000,00
Липень	5 365 000,00
Серпень	60 000,00
Вересень	7 978 000,00

Як бачимо пік рефінансування припав на лютий-березень, в даний період комерційні банки не розуміли подальшої ситуації на ринку, тому вирішили перестрахуватися для того, щоб сформувати надлишок коштів у випадку погіршення кон'юнктури ринку. Проте в більшості випадків дані кошти не знадобилися.

Вартість залучених коштів через механізм рефінансування визначається за принципом: облікова ставка НБУ + 2%. Зміна облікової ставки автоматично змінює ставку за механізмом рефінансування, зростання облікової ставки – стало одним із факторів падіння попиту на даний інструмент серед комерційних банків. На рисунку 1 наведена динаміка облікової ставки Національного банку України з 21.01.2022 по 09.12.2022.

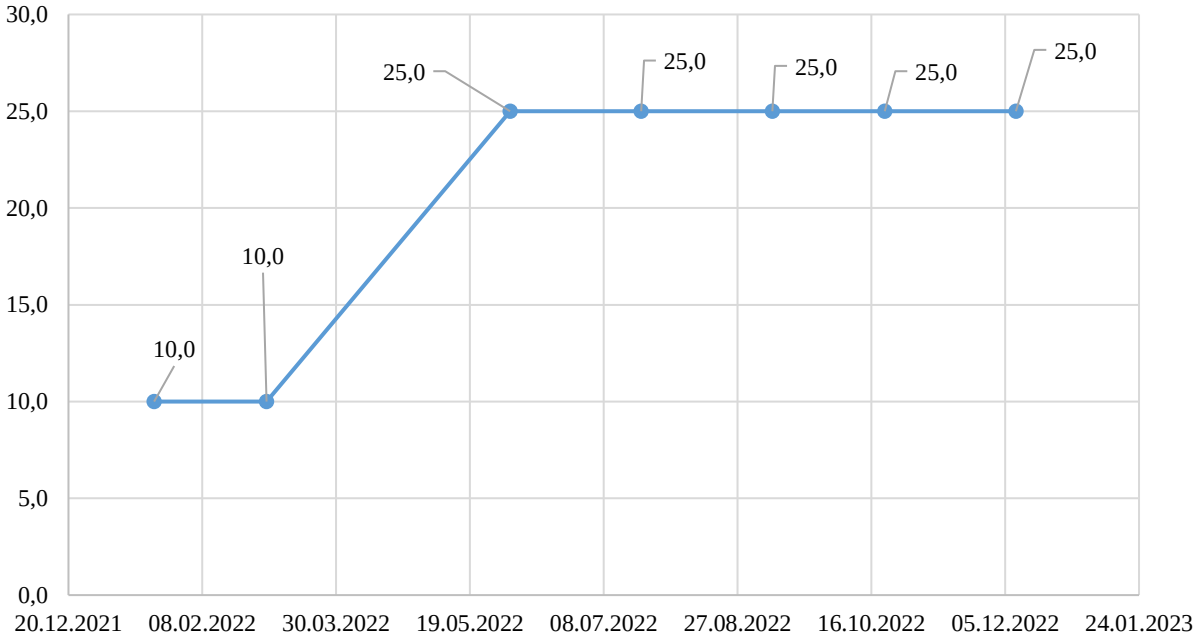

Рис. 1. **Динаміка облікової ставки НБУ з 21.01.2022 по 09.12.2022, %**

Висновки. Національний банк України з початку війни оперативно зреагував на ситуацію на ринку та активно розвинув ряд інструментів для підтримки комерційних банків України, одним з них став – механізм рефінансування. Комерційні банки через негативні очікування активно скористалися рефінансуванням, проте дані кошти в більшості випадків не знадобилися і були повернуті Національному банку України. Подальший попит на даний інструмент значно зменшився через стабілізацію очікувань населення та комерційних банків, ефективну політику НБУ щодо підтримки комерційних банків та зростання облікової ставки.

Список використаних джерел:

1. Політика рефінансування [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://buklib.net/books/27904/.
2. Національний банк України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://bank.gov.ua/.